

Kedves naplóm, a háború óta minden más!

Ezért is kezdtem naplót írni. Dec. 24-én a karácsonyfagyújtás még a lakásban volt, de utána hamar végleg le kellett költöznünk az óvóhelyre. Szépen lassan elment a víz-, a villany-, és a gáz. A légitámadások előtt, a Vízmű telepről demizonban hordjuk az ivóvizet, ami legalább másfél órás út és nehéz. Fúrt kút sehol sincs, így óriási szerencse, hogy idén ennyi hó esik! A légitámadások szünetében hatalmas lábosokban tiszta havat hozunk be a kertből, azt Mama felforralja, átszűri, üvegekbe tölti, lehet inni, főzni vele. A világítást petróleumlámpával, gyertyával oldjuk meg, csuda izgalmas! Félelmetes dolog történt, Nagy éppén egy lábas tisztított krumplival a kezében állt az előtérben, amikor a hegy felől érkezve hatalmas zajjal, porral egy lövedék ütötte át a ház tűzfalát, majd az alsorsori konyhán keresztül nekivágódott a szemközti spájkilincsének, utána leesett a konyha kövezetére. Ha felrobbant volna, valószínűleg egyikünk sem marad életben, hiszen mind ott voltunk közel! A férfiak, mint egy hímes tojást vitték ki a kert legtávolabbi részébe a lövedéket és ott elásták.

Máshogy van minden, mint eddig, például az alvás. Leginkább: szűkösen. Mi matracokkal letakart sodronyon, a nagynénik keresztben a lábunk alatt,: Nagymama, Anyu, Zsuzsa és én. Nagyapa nappal ücsörög a sajátján és éjszakára lehajtja.

És a legfontosabb! Most volt az 5. születésnapom! Az óvóhelyen. Persze se torta, se csoki, se virág, viszont! Kaptam egy Horthy Miklósos 5 pengőst.

Mamát és Nagyit elvitték kedden az orosz katonák egy házba krumplit hámozni. Másfél óra múlva jöttek vissza, de nem meséltek semmit, amit sajnálok. Miért ilyen rejtélyes a krumpli hámozás? Nem tudom és Zsuzsa sem mond semmit. Majd lehet, megkérdezem holnap apát. De rohanok! Mária.

Megérkeztek a minap nagyanyáék 2-3 bőröndnyi ruhával, amiket a tüzelőtárolóba rejtettek Mamáék, de képzeld, azóta észrevétlenül eltűntek, pedig volt benne arany karóra is! Aztán egy részeg katona állított be, lövöldözni kezdett a mennyezetbe és „davaj csasz”-t üvöltözött (ide az órát, azt jelenti), dédanyám remegve odaadta a család egyetlen megmaradt óráját, egy vekkert. A katona dühösen földhöz vágta és mutatta, hogy neki karóra kell.

Egy másik, hozzánk tévedő orosz katona, egészen fiatal, nagyon barátságos volt velem. A térdére ültetett és elmondta, hogy most kicsit elmegy Berlinbe harcolni, de aztán visszajön értem és elvisz Moszkvába menyasszonyának. A zsebe csak úgy csörgött a zabrált ékszerektől, a felnőttek szerint egy nagyon szép smaragd gyűrűt húzott az ujjamra, de rettenetesen megijedtem: a képébe vágtam és elszaladtam. Legalább a gyűrűt megtarthattad volna – mondogatták később a felnőttek.

Zsuzsát valamiért nagyon féltik, (talán nehogy valamelyik katonának megtetsszen). Jól az arcába húzott kendőt adtak rá, mint egy öregasszonynak, úgy álcázták, hogy ne legyen feltűnő. Nekem nincs kendőm, de így is szeretettel csókollak, Mária.

Nagy hírem van, de szomorú! A hétvégén orosz katonák jöttek és megkérték nagyapát, hogy menjen velük tolmácsként, a nagypapa ugyanis orosz hadifogságban volt az első világháborúban, így beszélt oroszul. És azóta nem jött haza! Mária.

Délelőtt beállított egy távolabbi lakó a szomszéd utcából, nagypapa halálhírével, a zsebében találtakat, zsebkendőt, pénzt, igazolványokat hozva. A házuk előtt talált rá, a szemközti kertben lévő lövészárokból ideiglenesen eltemette. Exhumálni fogják, azt mondja Zsuzsa (de nem tudom, a szó mit jelent). Megnézhették Mamáék – Nagyi valamiért nem – annyit lehetett csak megállapítani, hogy a homlokán egy nagy sérülés volt. Talán repesz találta el, vagy fejbe lőtték? Vagy súlyosan megsebesült és egy kegyelemlövést adtak neki, hogy ne szenvedjen tovább? (A felnőttek persze azt hiszik, ezt nem tudom) Zsuzsa azt suttozta, hogy az igazolványán, amit nem a szomszédunk hozott magával, hanem valahol a kertünkben a hóban találták meg, tollal a fényképre egy rászegezett puska volt rajzolva. Ez volt az első temetés az életemben. Fehér ruhában és a széles fekete szalaggal a hajamban nagyon komolynak éreztem magam. A Farkasréti temető díszhintői valószínűleg mind tönkrementek, mert egy közönséges platós szekéren vitték a koporsót a ravatalozótól a sírig. Szomorú lettem, ahogy ezeket írom. Gyorsan búcsúzom is, Mária.

1945. február 12.

Megjelent néhány német katona itthon és sorozatot lőtték a Hegyalja és Lejtő út találkozásánál az oroszokra. Utána, mint akik jól végezték dolgukat, a hátsó kijáraton távoztak. Fél óra múlva éppen telibe találták a lakásunkat, 11 nagy belövással. Rettenetes volt! Az utcai ablak tokostól beesett a pianínóra, az egyik ajtó szintén tokostól kiesett, a bútorok össze-vissza zúzódtak, az emeletre vivő lépcsőnek 2 foka teljesen megsemmisült, csak a lépcsőkoriáton mászva lehet a felső lakásba bemenni. Azt mondják a többiek: „közel került egymáshoz a német és az orosz front”.